

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ЛАБИРИНТЪТ НА РЕДФЪРН

Превод от английски: Рени Димитрова, 1997

chitanka.info

В една иначе съвсем обикновена утрин Чарлз Ангиър Редфърн получи две странни писма с пощата си. Едното бе в чисто бял плик и за момент на Редфърн се стори, че разпознава почерка. Той отвори плика и извади писмо без обръщение или подпис. Позачуди се на странния и все пак познат почерк, след което се досети, че това е имитация на собствения му начин на писане. Леко заинтригуван, но и с едва прикрита досада, той прочете следното:

Повечето твърдения в неуместно озаглавения от Редфърн „ЛАБИРИНТ“ без съмнение ще минат незабелязани, тъй като никой няма да им обърне внимание. „Лабиринтът“ на Редфърн не успява да предизвика нищо друго освен собственото объркано безсилие на автора си. Човек чувства, че Редфърн не е успял да превъзмогне личното си покорство и робска психика, собственото си неограничено желание да се подчинява.

Поради този крещящ недостатък, вероятно е, първото усещане на четящия да бъде определено погрешно: загриженост относно непретенциозната краткост на „Лабиринт“ и злостно желание той да бъде още по-кратък. Но това бързо отминава и читателят открива, че го е обзело мълчаливо нежелание изобщо да изпитва нещо. И той с благодарност установява, че е напълно безразличен. Но макар наистина да не иска даже да си спомня за „Лабиринт“, той дотолкова не се интересува от него, че не си прави труда и да го забрави.

Поради това читателят посреща досадността на Редфърн с още по-унищожителната си собствена досада. Той имитира враждебността на Редфърн и лесно я надминава. Отказва да признае дори съществуването на Редфърн и затова има чувството, че никога не се е докосвал до „Лабиринт“. (И е прав, разбира се. Защото това принципно логическо заключение няма да може да бъде поправено и от безброй нови срещи със споменатото произведение.)

Струва ни се, че този „Лабиринт“ би могъл да бъде използван като паметник на досадата, ако не бе дотолкова объркан (колко типично за Редфърн) от една единствена провокативна идея.

Това се вижда в твърдение 113, което казва: „Всеки знае, че Лабиринтът командва случайните си жертви с железен закон. Но твърде малко от хората осъзнават логическите обстоятелства за това, а именно, че Лабиринтът сам по себе си може да представлява една от тези жертви и поради това също да бъде субект на правилата на този досаден закон.“

Редфърн не формулира „закона“. Пропуск, който трябваше да очакваме. Но той може лесно да бъде изведен от иначе безсмисленото му твърдение 282: „Съдбата, въпреки всичките си външни белези, е невероятно благосклонна.“ Затова според Редфърн Лабиринтът управлява хората, но Съдбата управлява Лабиринта. И откъде разбираме това? От закона, чийто субект (заедно с всичко останало, изключвайки Съдбата) е Лабиринтът. И какъв е този закон? Че Лабиринтът е предназначен да ни *накара да го опознаем*. И как ще го докажем? С факта, че Редфърн, най-досадният и най-фалшивият човек, го твърди.

Само че ние искаме да знаем точно какъв е този закон, който управлява Лабиринта. Как може Лабиринтът да ни накара да го опознаем? Без точното му описание, ние нямаме нищо. И по този въпрос Редфърн ни е безполезен. Той не може да ни каже, пък и да можеше, вероятно не би ни казал. Точно затова за формулирането на закона, който управлява Лабиринта, точния му вид и форма, заедно с няколко полезни упътвания за разпознаването му, ние се обръщаме към иначе неизвестния Чарлз Ангиър Редфърн.

Редфърн остави писмото. Принудената му неяснота го бе ядосала. Показният и условен стил, както и безвкусният му ефект му бяха дали странно успокояващото чувство, което човек получава,

когато открие фалша в нещо, което е смятал за истина. Той се захвана с второто писмо.

Пликът му бе неестествено дълъг и тесен, с цвят на престояла вода и носеше лек, но непогрешим мирис на водорасли. Името му, написано с блед, печатен шрифт, бе изписано правилно, но адресът бе грешен. Пишеше булевард „Брюкнер“ 132. Той бе задраскан и отгоре му бе написано с печатни букви „да се върне на изпращача“. (Само че върху плика не бе написан обратният адрес.) Затова надписът също бе задраскан с черен молив и някой бе написал: „Опитайте 12-а улица 137 В“, който бе истинският му адрес.

Редфърн осъзна, че тези подробности бяха безполезни. Като да подсказваха същото и за съдържанието. Той отвори плика и измъкна писмото, което бе написано върху странно намачкан кафеникав лист опаковъчна хартия. В него пишеше:

ЗДРАСТИ!!!

Избран си в качеството си на един от онези наистина модерни и разумни хора, за които новостите са нещо, заслужаващо внимание и чието желание за опознаване на необикновеното може да се сравнява само с добрия вкус и усещането за стил. Преди всичко, ние сме уверени, че ти си точно от онези невъздържани освободени хора, с които бихме желали да бъдем приятели.

Затова ние използваме тази възможност да те поканим на **ОФИЦИАЛНОТО ОТКРИВАНЕ НА НАШИЯ ЛАБИРИНТ!!!**

Този Лабиринт (единственият по рода си на Източното крайбрежие) е без съмнение изпълнен с **ИЗНЕНАДИ**. По нашите завои няма ъгли!!! Този Лабиринт надминава очакванията и предизвиква желанията. Моля обади ни се и ние ще определим час и място за влизането ти, в удобно за теб време. Нашата такса са само животът, свободата и търсенето на щастие.

Обади ни се скоро, става ли?

И МНОГО ТИ БЛАГОДАРИМ, ПРИЯТЕЛЮ!!!!

Вместо подпис беше изписан телефонен номер.

Редфърн със съжаление размаха листа в ръката си. Това очевидно бе работа на някой престарал се кмет — досадно депресиран и с мрачно чувство за хумор.

Този, който бе писал писмото, явно се опитваше да му направи номер. Затова Редфърн реши да му го върне. Той вдигна слушалката на телефона и набра номера, който му бе даден.

Обади се сърдит, но въздържан глас на жена на средна възраст:

— Институт за поведенчески изследвания „Редфърн“.

Редфърн се намръщи, прочисти гърло и каза:

— Обаждам се, за да ви питам за Лабиринта.

— За какво? — учуди се жената.

— За Лабиринта.

— Кой номер търсите?

Редфърн ѝ каза. Жената се съгласи, че това е номерът на института „Редфърн“, но тя не знаеше нищо за някакъв Лабиринт. Освен, разбира се, ако той не говори за добре познатите серии лабиринти, използвани за изпитания на лабораторни мишки. Те, продължи да говори тя, се произвеждат в разнообразни модели и цената им зависи от квадратурата. Могат да бъдат доставени от простия бинарен модел 1001 за принудителен избор, който е с размер двадесет и пет квадратни фута, до Л-10023, модел със случаен и множествен избор, с площ от деветстотин квадратни фута, удобен за показване на лекции.

— Не — каза Редфърн. — Боя се, че не точно това имах предвид.

— Тогава какво точно искате? — попита жената. — Ние правим лабиринти и по поръчка, точно както сме съобщили в рекламата си, публикувана в „Жълти страници“.

— Но аз не искам да *правите* Лабиринт за мен — настоя Редфърн. — Виждате ли, в съответствие с писмото, което получих, този Лабиринт вече съществува и като че е доста голям по размер, тъй като, така да се каже, е проектиран за хора.

— Ама какво точно искате? — попита жената със силно съмнение в гласа си.

Редфърн започна да се обърква.

— Ами получих едно писмо, с което ме канят на тържественото откриване на Лабиринта и където беше написан вашият телефонен

номер за по-подробна информация...

— Слушайте, господине — прекъсна го ядосано и с дрезгав глас жената. — Не знам дали не сте някой луд или откачен, но институтът „Редфърн“ е уважавано заведение и съществува повече от тридесет и пет години и ако продължите да ме занимавате с тези глупости, ще поискам да проследят обаждането и ще ви накарам да отговаряте в съответствие със закона!

Тя затвори.

Редфърн се облегна в стола си. Установи, че ръцете му треперят. Понеже, както му се бе сторило, бе разбрал първоначалната подигравка, той се бе опитал да отвърне с подобна, но бе попаднал на по-сериозна или предварително замислена подигравка. Чувстваше се осмян.

После през ума му мина една тревожна мисъл. Той отвори телефонния указател за Манхатън и потърси Института за поведенчески изследвания „Редфърн“.

Нямаше подобно нещо.

Той се обади на информацията и поиска списъка с новите абонати, после редовните абонати, но както и предполагаше, сред тях нямаше институт „Редфърн“. Накрая взе „Жълтите страници“ и започна да търси Лабиринти, Изследвания, Поведение, Научно оборудване и Лабораторно оборудване. Никъде нямаше „Редфърн“ и нито една специализирана фирма в производството на лабиринти.

Сега осъзна, че поставяйки се сам като обект на вторична подигравка, той неизбежно се е поддал и на третична такава. Може би това щеше и да завърши серията.

Но до момента се бяха събрали твърде много доказателства, за да си позволи да се оттегли. Всъщност серията се оказваше част от самия Лабиринт, малка примка, извиваща се бързо назад към началната си точка. Или към точка *съвсем наподобяваща началната*.

Един от основните аспекти на лабиринта е дублирането. Това бе изведено със сигурност: чрез явното използване на името на Редфърн и в двете писма и имитацията на почерка му. И безусловно, чрез непрекъснатите възражения на всяко от твърденията.

Определянето на закона на Лабиринта (който, както се твърдеше, той хем знае, хем не знае) сега вече бе съвсем лесна работа. Това можеше да бъде определение само на собствените му чувства по

отношение на Лабиринта. Насилствените двусмислици му бяха досадни. Показният и условен стил, както и безвкусният му ефект бяха довели до странно успокояващото чувство, което човек получава, когато открие фалша в нещо, смятано преди за истина.

Следователно, съзна той, първото писмо всъщност бе истинският Лабиринт — този заробващ, безкрайно повтарящ се паметник на досадата, чието съвършенство се загрозява от един важен детайл: собственото му съществуване. Второто писмо бе задължителното дублиране на първото, изпълняващо по този начин изискванията за един Лабиринт.

Възможни бяха и други гледни точки, но за момента на Редфърн му беше ясно, че е трябвало да помисли по този въпрос, преди да започне всичко това.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.